

*Concio Academica*

IN

Templo Beatæ MARIÆ

APUD

CANTABRIGIENSES

HABITA

*Jun. 30. M.DCC.XLIV.*

A

SAMUELE MOODY, S.T.P.

Olim e Coll. Regin. *K*



CANTABRIGIÆ,

TYPIS ACADEMICIS EXCUDIT J. BENTHAM.

Impensis C. BATHURST Bibliopolæ Londinensis; &  
W. THURLBOURN, Cantab.

---

M.DCC.XLIX.

✓



S. MATTH. 5. 13.

Ἑμεῖς ἐστέ τὸ ἅλας τῆ γῆς· ἐὰν ᾧ τὸ ἅλας  
μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀλιωθήσεται; εἰς ὕδρα  
ἰσχύει ἔτι, εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω, καὶ καταπα-  
τεῖσθαι ὑπο τῶν ἀνθρώπων.

*Vos estis sal terræ: quod si sal infatuatus  
fuerit, quo salietur? ad nihilum va-  
let amplius, nisi ut abjiciatur foras,  
et conculcetur ab hominibus.*

**L**EGISLATOR noster, Optimus Maximus,  
verus Messias, non tantum à veteris Testa-  
menti Prophetis, aliisque scriptoribus divino Nu-  
mine afflatis, atque etiam ex amplissimis revelatio-  
num testimoniis sub novo ratificatis; verum enim  
verò ut omnem, quoad pote est, injustam remo-  
veret calumniam, ex consimili quarundam prædic-  
tionum tenore à Gentilismo desumptarum, adum-  
bratus, προσσημασμένος, et quasi ante oculos ex-  
hibitus; Iste Dei-homo mysticus diversas beatitu-  
dinum classes hianti auditorum frequentia, præser-  
tim domesticis suis Apostolis, benignissime imper-  
tiens, hos de proprio munere, de commodo aliis  
redundanti, de moribus tali tantoque officio quàm  
maximè consentaneis, ulterius reminisci pergit.  
Quidnam? si ex primaeva humanæ naturæ depra-  
vatione crudelis diffundatur persecutio, vestra tamen  
ἀναστροφὴ luculenta ultimis et hominum, et dæmo-  
num conatibus magnanimè repugnabit, et percog-  
nita principia ab Almâ Matre desumpta impietatis  
et nequitiae æstuosis obnitentur fluctibus, et ex vir-

tute plusquàm humanâ pravam pollutamque non paucorum vitam in bonos et pellucidos transmunt bunt mores. Hoc denuò ad vestrum utilissimum spectabit emolumentum, et vitæ genus laudatissimum, Christi nempe, ad vivum exprimet. Iterum verò; Quùm benedictus hominum Redemptor egregias hasce dapes amplo beatitudinis haustu introducit, nullus dubito, quin æquè lautum ac cordatum expectemus convivium: Dum adeò peritè ordinata, alteque jacta sint fundamenta, omne superædificatum æqualiter respondebit. Beatitudines, vigilantibus non dissimiles satellitiis, omnem audaciorẽ Coraitam, vel in christianum agmen, vel in munus Sacerdotale, nequaquam ingredi permittent. Si modò, cum quibusdam doctis Scholiastis, \* ad quemlibet immaculati Jesu privatum discipulum, (qui in posterum Fidei se adstringeret revelatæ,) hæc latissimè extendamus verba; certo certius ad mysteriorum Evangelii dispensatores, (quorum mores sapidissimè imbuere solebant,) præcipuè pertinere non diffitendum est. Quæcunque enim *χάρις* vel *ἀρετὴ* in genere Christianum decet, à fortiori, et persuasibiliter eorum obstringit animum, vitæque rationem ad summum moderatur; qui, ut beatus loquitur *Paulus ad Ephesios*, 4. 12. *ad coagmentationem sanctorum, ad opus ministerii, ad ædificationem corporis Christi*, peculiariter separati, quique ad humanum genus salutiferâ veritate imbuendum, moresque rectius componendos plenissime delegati sunt; adeo ut, sub Dei omnipotentis præsidio, summum bonum, eterna scilicet, et innarrabilis felicitas, cum sibi, tum aliis concilietur.

\* Grotio et Hammondo.



Haftenus quoad contextum ; ulteriùs, favente Deo, verba pertractare aggredior, in hæc divisurus capita ;

I<sup>mo</sup>. Christi discipulorum sinceritatem incorruptam liceat inspicere ; *Vos estis &c.*

II<sup>do</sup>. Tabescentis socordiæ periculum, et recuperationis ultimam difficultatem ; *Sed si sal &c.*

Postremo, ad hoc amplectendum, illud verò diffugiendum, argumenta quædam gravia et firma conabor adhibere.

I<sup>mo</sup>. Christi discipulorum sinceritatem incorruptam liceat inspicere ; *Vos estis sal terræ.*

Sicut Sal omnibus condimentis gratum imperitur saporem, sic Christiani vita æque laudabilis ac gravis esse debet, ad exemplar propositum se conformans. Hæc verborum factorumque puritas egregia non solùm profelytorum adaugebit numerum, sed efficaciter retinebit. Dum firmis innitaris principiis,

*Si totus illabatur orbis,  
Impavidum ferient ruinæ \*.*

Beneficia aliorum causâ cumulata ex illorum gratiæ recognitionibus, propriâque animi delectatione tibi ipsi quàm maximè pensabuntur ; præcipuè verò ex benevoli Dei encomio laudatissimo, quod Evangelista noster cap. 25. 21. plenius descripsit, *Euge serve bone et fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam : intra in gaudium.*

\* Horat. carm. lib. 3. od. 3.

*domini tui.* Hæ spes lætissimæ nostros quasi extimulant animos ad divinæ Majestatis gloriam promovendam, ad ultimum navandum studium æternæ istarum animarum salutis, quas Messias ipse precioso admodum redemit sanguine. Est natura hominis, non solum ex peccato, et reatu originali putrida et contaminata, verum etiam ex variis in actu delictis, ex repetitâ pervicaciâ inepta prorsus et insipida evadit. Ad hanc igitur corruptelam, longè latèque diffusam, imbuendam et purificandam, ad reducendum ex minimâ parte in statum pristinum hocce inconditum corpus, medicinalium virtutum larga requiritur copia, varii et sapidis generis doctrina instillanda est, ampliusque spiritualis gratiæ haustus imbibendus est. Cœlestis alimenti gustus, verus et genuinus, ex voraci ad fructum interdictum ὀρέξει plurimum depravatur, qui nos non solum amaritudini, sed morti etiam obnoxios reddidit. Quoddam igitur Manna, dulce, sapidum, et desideratissimum, omnium (Israelitico confimile) saporis accommodatum (diutius verò perduraturum,) copiose ex alto demittendum est. Hunc exitum felicem perfectam et salutiferam Christianæ Religionis δόγματα et παραδείγματα, per se sola, ex infinitâ efficaciam, nobis non infatuatis, ubertim obtinere valent. Hæc ex animo et promptè observata omnigenam afferunt voluptatem; cuilibet enim humani generis necessitati benignè adaptantur, ad vires debilitatas corroborandas, et ad nos, *ab omni inquinamento carnis ac spiritûs* \* penitissimè depurgatos, in felicitatem consummatissimam transferendos maximè idonea sunt.

\* 2 Cor. 7. 1.

*Vos, O Apostoli, ut Scholiasta quidam ad locum adnotat, vos estis sal terræ: estis, i. e. esse debetis, et per meam gratiam reipsa eritis sal terræ. Potestas vobis delegata ad evellendum, destruendum, (pravis exceptis moribus,) sale conferendum, et huncce locum, illamve regionem perpetuæ vastationi devovendum nequaquam extendit; sed, vice versâ, ut omnes gentes in Fide istâ sacratissimâ à vobis usque ad mortem exemplatâ instruantur, et adificentur; ut eorum mentes Θεσυνασίαι potius locupletentur, quàm thesauri dilecti, heu! nimium dilecti χρησολογία diminuantur. Hinc, nè singuli auditores in operibus bonis evadant infrugiferi, ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, ut illustribus Gentium Apostolus loquitur, in secundâ ad Corinthios Ep. 4. 2. μὴ περιπατεῖν ἐν πανουργίᾳ, μηδὲ δολεῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, (ut vilibus subserviret propositis,) ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας, συνιστῶντες ἑαυτοὺς, (simplicemque istius doctrinæ quam inculcamus puritatem) πρὸς πάντων συνείδησιν ἀνθρώπων, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.*

Cives Jerichuntini, ut scriptum legimus in secundo *Regum* libro, 2. 20. multâ cum reverentiâ, *Elischabum* obnixè rogarunt, ut istius urbis situm, amœnissimè bonum, benignè respiceret; aquarum verò gustum inamabilem, agrorumque sterilitatem non immeritò objecerunt; quocirca, celeberrime iste Propheta novam sibi phialam afferri, salemque imponi iussit; quo expeditè facto, egressus ad scaturiginem illius aquæ, com. 22. *injecit illuc salem: ac dixit, sic ait Jehova, Sano hanc aquam, ut non sit inde deinceps mors aut abortus. Sic sanata est illa aqua.* In hunc modum Christus, Salvator noster, unigenitus Dei Filius, Pro-



Propheta iste, non solum absque hominum inter-  
ventu, omnibus verò renitentibus, novissimè re-  
velatum divinum substituit cultum; et Apostolos  
ejus, suosque in munere sacerdotali successores soli  
comparans, illos, quasi tot instrumenta electa, in  
unamquamque emittit gentem, ut frugiferam istius  
sapidæ doctrinæ efficaciam longè latèque disse-  
minarent; ut ex quolibet fonte polluto impurita-  
tis totum removerent; et salutiferâ vitæ aquâ re-  
novarent omnes, et adimplerent; ut zizaniorum  
fœcundum, heu! nimis fœcundum proventum, seu  
suffocarent, sive eradicarent, et ad ultimum per-  
fectionis statum bonum excolerent semen; deni-  
que, ut curvas in terram animas spiritualis gratiæ  
penitus steriles divino imbuerent rore, et ad cœlum  
usque erigerent. Quinetiam, ideò emissi sunt A-  
postoli, ut omnes ritus idololatrici, totaque super-  
stitionis sentina abrogarentur, et purgarentur; ut  
ratio debilitata fidei corroboratæ, et obscura naturæ  
lux splendidissimis solis justitiæ radiis debitos præ-  
starent honores; ut terrestris tabernaculum domi-  
cilio non manufacto, in cœlis æterno, lex Evange-  
lio, et Moses servus Christo filio non invito cede-  
rent; ut miserabilis hæcce mortalitas à gloriosâ  
immortalitate absorberetur, et mors temporaria  
cum vitâ sempiternâ felicissimè commutaretur.

Prætereà verò, Sacerdos, durante lege Mosaicâ,  
in omne holocaustum perpetuò injecit salem, ut  
eò gratiora redderentur Domino. Quem ritum  
primævi etiam *Romani* in suis sacrificiis exactè ob-  
servarunt. Hunc ad modum nostræ singulæ obla-  
tiones, *deprecationes* nempe, *preces*, *postulationes*,  
*gratiarum actiones*, *pro Regibus* (præsertim,) *et qui-*  
*busvis in eminentiâ constitutis* \*, nec non, eleemo-  
synæ,



synæ, vividâ salis ἐνεργεία, spectabilis vitæ exemplari condiri et illustrari debent, ut coram Deo grata fiat fragrantia, à cujus liberalitate singulis precibus benevolum præstolamur responsum. *Israëlitis* mandatum fuit, *Levit. 2. 13. Omnem oblationem muneris tui sale salito: neque cessare finito salem fœderis Dei tui à munere tuo.* Christiani etiam propriam admittunt salituram, cùm pravos, perversosque mores omnigenis subigant modis. Hicce status noster nequaquam cum Hierosolymæ statu naturali, aut totâ Paganismi farragine, inquinamenti meritò insimulari possit. Nulla enim salis conditura, vel absoluta purificatio ibi adhibita fuit; nullus pepercit oculus; nemo clementiam exeruit. Nunc vero *Fœdus salis*, (quo etiam Reges ipsi firmiter in suis stabiliti erant thronis) non solum restauratum, sed ad summum exaltatum apicem persentimus. Cœlestis sapientiæ sumus participes; mentes nostræ verâ et utilissimâ illuminantur scientiâ; Agni Dei immaculati gratuitâ immolatione ab omni impuro penitus emundamur; quotidie vigilias agentes, donec inhærens hæcce corruptio æternam superinduerit incorruptionem; Quum, invitis omnibus malevolis, honorificum, et stabile salarium ab excelfo regum Rege subditis ejus fidelibus gratis cumulabitur.

*Vos estis Sal terræ*; quosdam enim tali efficaciam præditos fuisse maximè necessarium est. Vos, mei Apostoli, ad hancce non levis momenti rem speciatim segrego, vobisque mandatum do ad quendam hominum ordinem delegandum, quibus in omne tempus, usque ad consummationem sæculi auspicatam

\* 1 Tim. 2. 1, 2.

Spiritus præsentiam communicare pollicear: Sanctus enim *Chrysostomus* in locum probe annotat, *μωρανθεῖσαν ἑπείσαν τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, καὶ κατὰ-σαπείσαν ὑπὸ τῶν ἁμαρτημάτων.* Illorum igitur verba et facta flagitiosa vestram diligentiam exigunt accuratissimam. Conversatio vestra casta, et sapida putridum consortium, pravosque seculi mores corrigere, et sanare prævalet. Citò, nimium citò non solùm malæ cordis humani cogitationes, sed aperta et impudens perduellio alterum inundans exigeret diluvium, ni ad quorundam piorum Christianorum, et dignissimorum præsertim professorum vitam spectabilem (quibus hæcce scatet Academia,) divina respexerit clementia. Perspicua enim et salubris doctrina, quam unusquisque Pastor legitime constitutus ad indubitata sacrae Scripturae normam accommodè impertitur, si absque dijudicatione, sine simulatione in sincerum excipiat cor, ad perversas hominum mente corruptorum exercitationes reprimendas, ad horum firmam fidem sustinendam et corroborandam, istorumque cæcam ignorantiam elucidandam, animoque pendentes ab omni dubitatione expediendos maximè fiet idonea.

Vos, ut spirituales militetis militiam, solenniter obligati estis; salvâ delegatione vestrâ, alium diversum negotium nequaquam suscipere possitis. *Nemo, qui militat,* (ut fidei Christianæ non degener athleta, ad *Timotheum* commilitonem scribens, 2<sup>da</sup>. Ep. 2.4. disertè asserit,) *implicatur vitæ negotiis, ut ei placeat, à quo delectus est miles.* Vos, ex diligenti sacrarum literarum perlectione, aliisque eruditionis generibus non infeliciter superadditis, instrumenta ad Domini ministerium parata evaditis; *Urim et Thummim, lucem et integ-*

*integritatem*, ad obscuras terrarum orbis partes, seu voce, sive scriptis deferentes. Vos, non solum vobis ipsis, non propriis, sed aliorum commodis nati estis, ad vosmet pro viribus exerendos, ut omnes intra vestrum ambitum salutiferâ scientiâ, placitisque plusquàm naturalibus locupletentur. Sal hicce sapientiâ omnes efficiet sapidos. Amplissimus divinæ Majestatis decor, cui alter exterus cultus nullo competere potest modo; in hisce temporibus molestis debitus ad revelatæ Religionis propagationem respectus, omni naturali, adulterino, perplexoque schemate quàm longissimè repudiato; sedula et inculpabilis ratio, ad nostrum statum felicem, tum ecclesiasticum, cùm civilem ritè conservandum, sub clementissimi Regis auspicio, ab omnibus strenuè promoveri debent; ab iis præcipuè, qui alios in veritatis pacisque semitas tutiores deducere designantur. Vobis, qui speciatim hoc agitis, ut malos inveteratosque mores, non hujusce populi, aut gentis, sed totius universi expugnetis, et rectitudinis sceptro subigatis, istam Dei armaturam expedit induere, quam Apostolus ad *Ephesios* cap. 6<sup>to</sup>, tantoperè collaudat. Vestra donorum spiritualium abundantia aliorum defectum promptissimè supplere debet. Sin vos, qui ab Archistratego sub potestate constituti estis, de communi salute decertantes, disciplinæ militaris frænos remittatis, quid de militibus fiet vestræ mandatis fidei? Quâ specie signa dare vobis assumitis, quisve obtemperabit? Nonne expeditiùs deficient, ni in ordinem continuò redigantur? Si pastor ipse legitimus fiat improvidus, quis à lupo rapaci oves proteget? Quidve inundanti hominum insipientiæ medebitur, si alimentum quodque sapidissimum



per incuriam reddatur insipidum? Adeò utilis, ac omnino necessarius est lautus, gratusque sapor, qui Christo, Legislatori nostro, primario exemplari, quàm maximè competeret, cujus præcipuum fuit munus tali scientiâ homines imbuere, qualis in æternum sapientes reddere posset, sempiternamque salutem introducere, temporali non solùm salvâ, sed melioratâ; illorum corda propensa efficere, affectusque potentiùs concitare, ut fastu non indecoro, verâque magnanimitate quicquid vile et degener longè effugerent, ac evitarent, animoque humili et sincero sapida et delectabilia divinæ veritatis verba cupidissimè imbiberent.

Transeò verùm, ad 2<sup>dam</sup> Theseos meæ partem, ut tabescentis socordiæ periculum, et recuperationis ultimam difficultatem perpendere possim.

Sali, qui unumquodque à putredine conservat, gratissimo vivificari gustu necesse est; sin minùs, incassum aspergas; non modò non destinato respondet proposito, verùm etiam, quod suave tueri desudas, citiùs marcescit. Istène valet ductoris officio fungi, cui via ipsa, magnâ ex parte, non innotescit? Istène fiet custos vigilantissimus, quem torpor somnolentus non rarò opprimit? Certò certius, is non solum propriam vitam in ultimum adducit discrimen, sed, cum *Laischi* civibus, pariter invocat hostem, ac ejus mandatis liberis sui deditionem facere aliquatenùs promittit. Frustrà enim in virtute progressum attentamus, ni omne impedimentum à pravitate ortum ducente exanctoremus. Qui eruditor insipientium est, magisterque infantium, non solùm *informationem cognitionis ac veritatis*



*ritatis in lege haberet, sed ipsâ re efficacissimè imbueretur ; aliter enim, infatuatur sal, sapidumque remittit saporem. Tales indefessus Apostolus ad Romanos scribens appositis compellat verbis, cap. 2. 21, et sequentibus ; et. v. 25. Si transgressor legis fueris, quid proderit circumcisio ? cui inservit usui sal absque falsedine ? Quid sanctissima valet Religio, ni spiritalis vigor fructuosam reddat vitam ? Christianismus ipse tantùm abest nè nostrum promoveat commodum, ut eò majoris nos arguet criminis, ni spectabilem nostrum dignè tueamur locum. Anne in omnibus articulis ὀρθοδοξία perfunctoriæ satisfaciet πράξει ? Minimè gentium. Exemplar verè conspicuum, divinâ adjuvante gratiâ, contra omnes rapidissimos quosque insultus præsidium fiet tutissimum ; cujus grato sapore imbuti, et muniti quamlibet contagiosam propellitis fœditatem. Fides verè catholica cum sincerâ morum integritate feliciter conjugata celeberrimo Hierosolymitano templo nequaquam abludit, quod, ex Judæorum auctoritate, omnem aditum turbulentis præcludebat muscis ; sacrificia enim quotidiana solenniter oblata ritum naturalem permutantia examen hocce pestiferum longè latèque dispergebant ; divinique favoris sale penitùs imbuta omnem innatam putredinem, omnemque vim externam efficaciter repellebant. Non minus animi Christiana exerit Religio ex incorrupto veritatis fonte, sacrosanctis nempe Scripturis, deprompta, nec fucatis interpolata commentis, neve à schematicis allegoricis genuino despoliata sensu ; nec ab internâ luce supposititiâ obnubilata, neve ab exter-*

no, ac evidenti naturæ lumine depretiata. Verum enimverò varias à præscriptis lineis transgressionem assiduus commonstrat usus. Quibus indubitatis indiciis nonnulli publici peraguntur rei? Opiniones non paucae à veritate abhorrentes conspicuam, nimis conspicuam degenerationem induxerunt, et promoverunt; hæ perniciosum emittunt fœtorem, et non rarò vitæ aquas salutiferas miserè inficiunt. Non immeritò igitur, pro Christianæ Religionis dignitate præ merâ naturæ admonitione strenuè decertamus. Nihilominus non refragari possumus, quin seria Ethnicorum dictamina pluribus symbolum Apostolicum profitentibus dedecorosam exprobrant tergiversationem; compluribus sanè, qui labris tantum primoribus degustant, factorum verò perversitate salutiferam abrenunciant potentiam. Si *Hæctor*, Homero attestante \*, *χερσὶδ' ἀνίπλοισι Διὶ λείβειν*, vel sanguine et tabo pollutus, vota facere verebatur; Si *David*, Propheta pariter ac Rex, Lege imperfectâ tum valente, sic profitetur Ps. 26. 6. *Lavo in innocentia manus meas, et circumdabo altare tuum, Jehova*; Quænam vitæ ratio benè morata, quænam cordis puritas, quodnam indefessum quælibet vota promissaque præstandi studium, Christianum optimè animatum dirigere, ac propemodum impellere debent?

Nunc Juvenes Academici, virtute, doctrinâ, probisque moribus imbuti, tales, quales Dei filii, apud *Jobum* honorificè memorati, in medium procedunt; ut sese, quasi coram *Jehova* sistant, ut ætatis florem,

\* *Iliad.* 2.

sacrificium offerant gratissimum; ad capeffendos in unaquaque scientiâ gradus unanimiter conveniunt. Quilibet igitur λευχείμων, qui ad altiorem promoveri exoptat dignitatem, magis magisque proprio desudet studio, ut ex inferiori ad superiorem meritissimè evehatur gradum, ut, nemine contradicente, cùm suam diligentiam, cùm indefessam Almæ Matris ἐπιτροπήν comprobare valeat. Virtutis et religionis semina in puro solo, in animo morigero, hic non parcè confita latissimum proficiendi campum pro ubertate materiæ suppeditatæ luculenter exhibent. Quòd si hæcce bonorum morum salutaris ἐμφυῖς in vilem sterilemque improbitatis colluviem degeneret; si hocce mundum contaminetis vasculum, meritissimè abjecti estis foràs, et à quibusvis conculcati vosipfos famoso propinatis derisui. *Si sal ipse insulsus fuerit, quonam ipsum condietis \*?* Si Christiani officiorum suorum benè cognitas transgrediantur regulas; si isti Legislatoris optimi statuta contemnant utilissima, et a fide deficient semel, in æternùm sanctis traditâ, certò certius in integrum restitutio perquàm difficilis redditur. Si efficacissimum remedium non prævaleat, quid, more hominum, valetudinem perficere potest? Christianismus apertè professus non minus artium ingenuarum illustrat splendorem, quàm unumquodque delictum magnopere adauget. Hinc munus defunctoriè factum grave et periculosum evadit, ac negligentia nimium remissa sæpissimè obstinatam producit contumaciam.

\* Marc. 9. 50.



Indulgete mihi, Viri spectatissimi, Juvenesque Academici, dum vestrum gratissimum saporem, amplas facultates, et conspicuam dignitatem libentissimè recognoscam; aptè enim *sali, luci, urbi supra montem positæ* assimulati estis. Diverſa vestra instituta diversos vivendi modos efflagitant. Compositus vester in probis moribus processus omnes circumcircuità informat. Cura pastoris fidi indefessa est, et sollicitudo intermissa, *ne quo modo* (seu Pontificiis, five fanaticis adversariis) *sicut Serpens ille Evam seduxit calliditate suâ, ita propriæ gregis mentes corruptæ, degenerent à simplicitate, quæ est in Christo.* Ardens vestra indignatio in omnia vitiorum genera ad æmulationem non illaudabilem permultos exacuit; vice verò versâ, incauta segnities, injustè licet, videtur tamen eorum pertinaciam auctorare; et conversatio, non pulchrè exemplata, etiam flagitiis materiam præbet; si quispiam, minimâ ex parte, pedem referat, aliis non optimè affectis cavillandi copia exhibetur uberrima. Laus ex spiritali cursu jamjam acquisita sensim diminuitur; tibi ipsi præmia merenti obscurum velum obtenditur, virtusque insignis obumbratur. Nec in te solum dedecus, aut damnum redundat; universus verùm ordo perstringitur, et salarium lege præscriptum, utut exiguum, plurimùm invidetur, et injuriâ sapissimè retinetur. Sed me reprimo; deficiet enim tempus de vestrâ dignitate, et privilegiis commemorantem; de laboribus vestris et tædiis; de ærumnis externis, molestiâque internâ; de vestro pro rebus sacris zelo pervigili; de misericordiâ in pauperes, infirmos, et inscios impertitâ;



tâ; de animo erga contumaces maxime immoto; de moderatione vestrâ omnibus benè cognitâ. Nihil igitur vos supra modum efferat, animosve submissiùs deprimat. Hoc æquâ lance alterum trutinat, et divina providentia omnem demergentem miseriam longè præponderat. Cùm, ut *Augustini* utar verbis, *Quod inimicus machinatur in perniciem, id convertit Deus in adjutorium*. Hoc præcipuum agite, ut promissis solennibus perstetis inconcussi; *nullam ullâ in re præbentes offensionem, ne vituperetur evangelium*, ut sanctus loquitur *Paulus* 2<sup>da</sup> ad *Corinthios* Ep. cap. 6. 3. Nequaquam respicite; nec secedite, neve gradum comprimite; præfinitum verò cursum, patienter, et alacriter consummate. *Caveant ministri verbi*, inquit *Hemingius* de Pastore, *ne ipsi insulsi sint, qui alios salire sale doctrinæ et vitæ debent*. Divinus cultus ultimam vendicat diligentiam. Nunc animum subit plus justo tardior pœnitentia; hanc provinciam quondam modicè detrectando debitam reverentiam præstare videretis; jam verò demum vestra ἀποδοκιμασία malè audit, injuriosa fit contumelia. Omnis subinde optatio vana est atque irrita; nullâ excusatione uti possitis idoneâ. Audete munus vestrum recognoscere, quin potius illustrare. Plurimum apud vos prævaleat clericatus, ex omni parte perluceat, et cuilibet cogitato, verbo, factove se immisceat. Sed vela contraho; nullatenus censere possum, quod gloriatio vestra etiam in suspicionem dedecoris incideret; quod istos, qui Deo, regum Regi deserviendi honore dignantur, talis tantique officii minimè pœniteret; vel, illud parvi penden-

pendentes, ad secularia sese applicarent negotia; sed potius, id præcipuè curarent, ut Domini munificentissimi gratiam sibi conciliarent. Vos ab aliis notabiliter discriminati estis, in vestros mores plurimi oculos adjiciunt, omnique incumbunt studio ad quodlibet indecorum recipiendum et divulgandum. Vos non solum ab inimicis manifestis, verùm etiam ab amicis perfidis obsessi estis. Dispensator ergo fidus esse debet, aliisque opitulari minister. Si architectus sapientiâ et peritiâ non sit præditus, quænam solida jacere potest fundamenta? Si *lux mundi* obscuretur, necesse est, ut in tenebris ambulemus. Si *urbs supra montem posita* suburbana in justum non dirigat regimen, ad quem spectat finem altitudo onerosa? Si ipse vigil, cujus opus est alios protegere, dearmatus sit, quænam securitas, quæve tutela? Si agricola seminet zizania, anne inimicus, vice versa, bonum seminabit semen? Si pastor proprias non curat oves, num illæ ipsæ se cautiùs congregabunt, et rapaci lupo strenuè obnitentes, ex omni periculo sese emergent? Si *tuba* non sit audita, vel *incertum sonum dederit*, quis *apparabitur ad bellum*? ad decertandum *præclarum certamen fidei*? Quam iners, quam inepta talis evadit vox? Hujusmodi malis Apostolus *Paulus* medicinam adhibet salutiferam, his verbis *Timotheum* alloquens, *Attende tibi ipsi et doctrinæ: persiste in istis. Id enim si feceris, et teipsum servabis, et eos qui te audierint.*

Denique verò, ad sinceritatem amplectendam, et tabescentis socordiæ periculum diffugiendum, argumenta quædam gravia et firma conabor adhibere.

Istis

Istis præcipuè, qui omnia agunt, nè revelata propagetur Religio, *resistite firmi per fidem* \* ; qui lumen naturæ unicum et idoneum ducem esse arbitrantur ; qui *spiritum prophetiæ* renunciant, ex hoc testimonium de Messîâ benè compertum nequissimè eludentes, ipsumque Dei verbum agnoscere recusantes ; qui variis allegoriarum generibus argumentum firmissimum ex miraculis desumptum refellere connituntur ; hi enim perversi disputatores, licèt satis superque refutati et repulsi, aciem tamen iterando iterant. Omnes verò exitiales hæreses cautiùs rejicite, etiamsi cum vitâ probè actâ conjungantur. Istis præterea debemus adversari, qui per simulationem libertatis, ordinem decorum in ecclesiâ constitutum perturbare audent, perniciosissimam introducentes licentiam. Si enim unusquisque Christianus absque ullâ delegatione legitimâ in se officium sacerdotale exercendi jus obtinet naturale, quænam *ἀναρχία* exinde prodiret ? Si omnes essent apostoli, si omnes episcopi, ipsa etiam nomina irrita essent ; ad quos enim mitterentur, quosve inspicerent ? Si omnes pastores, optimo jure sciscitamus, ubinam essent oves ? Si omnes doctores, quis doceri posset ? Nemo igitur *sibi ipsi sumit hunc honorem* †. Si *mortis et condemnationis ministerium* omnibus Coraitis se protervè gerentibus aditum præcluserit, certò certiùs *spiritûs et justitiæ* majorem in modum reverendum esse debet ? Num herus, etiam infimus, sui erit juris proprios eligendi servos, illène tamen, magnus Rex,

\* 1 Pet. 1. 9.

† Heb. 5. 4.



Pater noster cœlestis, quemlibet insolentem in suam cooptare familiam obstringetur? præsertim in re tanti momenti, ut *Paulus* ipse, qui nullâ in re inferior fuit summis apostolis, æquè meritò ac sollicitè percontatur, *et ad hæc quis idoneus* \*? Ad hoc argumentum explicandum *Chrysostomus* in tractatu περὶ ἰερωσύνης plurima disertè afferit. Recognoscite, quæso, non ad debilitandas, sed ad vivificandas vires, quibus angustis undequaque urgemini. Facta, etiam facinorosa, à laico commissa, minuta, et leviuscula fiunt; quoad verò clericum, nullius quasi momenti delicta malè audiunt. Modica animi perturbatio violenta redditur iracundia: Ingenium taciturnitati naturâ deditum in superbiam et fastum interpretatur; quum mores placidi, nec minimè severi, lascivi habentur, et indecori.

Præterea verò; purissimæ virginis clientela, ecclesiæ nempe Christi, vestræ mandatur fidei; ejus zelotypi estote Dei zelotypiâ; nullam injuriam dimittite inultam.

Nobismetipsis prospicere, nequaquam sufficit; aliorum quàm maximè promovenda est salus. Si pro commodo istius societatis, cui nomina dedimus, non viriliter decertemus; præsertim, cùm vel jura, vel privilegia nobis adimere minitantur malevoli, nequaquam culpâ liberari possimus. Si in rebus hisce arctis auxiliatricem non tendamus manum, in nostrum caput redundabit labes. Reticentia tam ignominiosa vel pusillum animum, vel pravos indicat mores; ita, utrinde, longè superio-

\* 2 Cor. 2. 16.



rem adversario cedimus conditionem. Præterea verò, quemlibet Christianum, ultimo cum fastidio, istas *Θήσεις* perniciosissimas devitare peropus est, quæ divinam abrenunciant providentiam, quæ Religionis revelatæ ipsam suffodiunt basim, exinde in rem publicam concitantes seditionem; hæ enim nefandæ opiniones avidè, nimis avidè deglutitæ consummatissimum perficiunt scelus; ex quo, tanquam ex pravissimo incendiario, ruina non levis nobis impendet. Quilibet igitur sale saliat, certis et salubribus imbuatur dogmatibus, vitâ sapidâ, bonisque moribus, nè in talem tantamque degeneret corruptelam; studiosè id agentes, ut *quæ sint Dei, Deo reddantur, et quæ sunt Cæsaris, Cæsari*, ad mōitum domini nostri ab evangelista nostro memoratum, cap. 22. 21. honoris non parùm, tributum ex animo, et obedientia benevola. Quàm repugnans est naturæ salis, ut putrifaceret? Quàm Christianissimi normæ absōnum? Quàm subiecti fidelis officio incongruum, politiam optimè constitutam pravæ administrationis crimine maculare, et vili-pendere? Principem beneficū compedire in isto prærogativæ capite, quod se exerit fideles remunerando, et rebelles puniendo; nostratibus invisum reddere, et transmarinis despicabilem? *Sed persuasimus nobis de vobis, dilecti viri et fratres Academici, et de plurimis istis meliora, etiam si ita loquamur* \*. Officiū et promissā debita ex animo persolvamus, nè oculos quidem in *Sodomam* conjiciamus. Quænam doctrina, ex omnibus par-

\* Heb. 6. 9.

tibus sana, et salutifera, exinde possit procedere? Nihil aliud nisi fuligo et fumus, fordes et putrefactio. Etiam atque etiam cogitate, quòd res maximi momenti summam à vobis efflagitat diligentiam; istas nempe animas immortales vigilanter custodire, quibus beatus hominum salvator per dolores exquisitissimos, mortemque maximè probrosam *factus est Auctor salutis æternæ* ‡. Quòd si à parte vestrà *hic labor, hoc opus* sit, certò certius promptissimum, et audiendi, et perficiendi studium ab aliis requiritur. Apostolus ad *Hebræos* cap. 13. 17. disertè loquitur, *Obedite ducibus vestris, et obsecundate; vigilant enim ipsi pro animabus vestris, tanquam rationem reddituri: ut gaudio hoc faciant, et non gementes. Id enim est vobis inutile.* Denique, viri, fratresque Academici, *habete in vobis ipsis salem, et pacem habete inter vos mutuò* †; in quemlibet adversarium conjunctissimè uniti. *Homines improbi et impostores, (qui Evangelii puritatem corrumpunt,) procedent in pejus, tum seducetes, tum seducti* ||.

Illi verò, quorum sana *doctrina*, quorum sapida *vitæ ratio*, quorum *propositum*, *fides*, *lenitas*, *charitas*, *tolerantia*, *persecutiones*, et *afflictiones* explorata sunt, nequaquam spe decident accipiendi *coronam justitiæ* ad ultimum diem comitiale; quando universè calata erunt comitia, et *Dominus, justus ille judex*, omnibus secundùm facta ipsorum *reddet*; cuilibet servo fideli, et obsequenti superiorem assignans gradum; quâ gloriâ inenarrabili Do-

‡ *Heb.* 5. 9.† *Marc.* 9. 50.|| *2 Tim.* 3. 13.

minus,

minus, Deus noster clementissimus, nos omnes dignetur propter merita unigeniti ejus Filii, Salvatoris verò nostri benedicti, Jesu Christi; cui unà cum Patre, et Spiritu Sancto, *gloria et magnificencia, robur et potestas* tribuantur, *et nunc, et in omnia secula. Amen.*

Gratia Domini nostri Jesu Christi, dilectio Dei Patris, et communicatio Spiritûs Sancti sint cum omnibus vobis in secula seculorum. Amen.

*F I N I S.*



12 A

[ 12 ]

... ..  
... ..  
... ..  
... ..  
... ..  
... ..

... ..  
... ..  
... ..  
... ..



21 17

18

